

שׁו"ת במסכת כלאים

בדיני כלאי זרעים

א. האם מין שאינו ראוי למאכל אדם יש בו איסור כלאים, ומהיכן יודעים זאת?

יש בזה איסור כלאים. ונלמד מהא דחיטים וזונין אינם כלאים זה בזה, אבל זונין עם שאר מינים הוה כלאים.

ב. מה אסור מן התורה בכלאי זרעים?

במפולת יד.

ג. כמה מינים אסור מן התורה בכלאי זרעים, ומדוע?

לת"ק שני מינים, והטעם משום כי אף קרקע בלא זרע איקרי שדה. ולר"י או שתי חיטים ושעורה או להיפך, או חטה שעורה וכוסמת. וטעמו: דכתיב שדך לא תזרע וקרקע בלא זרע לא איקרי שדה, ומשמע לא תזרע כלאים במקום דהוה כבר שדה.

ד. מה אסור מן התורה באילנות?

הרכבה.

ה. האם יש איסור הרכבה בירק, ומנלן?

יש איסור כלאים. פרק א' משנה ז' - אין מביאין ירק בירק.

ו. מה הדין בירק באילן?

מחלוקת - לת"ק יש בו משום כלאים, ולר"י מותר.

ז. מה החידוש בירקות בתוך סדן השקמה, ומה החידוש ביחור של תאנה לתוך החצוב?

1. אע"פ שהוא אילן סרק, 2. אע"פ שכונתו שיהא מקרו ולא שתצמיח.

ח. המטמין ירקות ומכסן לגמרי בתוך הקרקע האם יש בו איסור כלאים, והאם חייב במעשרות, והאם ניטלים בשבת ומדוע?

אין בו משום כלאים, ואין חיוב מעשרות - משום דאין דרך זריעה בכך. ואינם ניטלים בשבת - משום שמזיו עפר ונוגע בדבר האסור, והוי מוקצה.

ט. באיזה אופן מותר לזרוע במפולת יד שני מינים יחד לכ"ע ובאיזה אופן מותר לר"ש ולחכמים?

כשהתערובת פחות מרובע הקב - מותר לכו"ע. ולר"ש כשיש רובע משני מינים. ולחכמים כשיש שני מינים שאחד מהם אינו מצטרף לבד עם סאה.

י. איזה שיעור תערובת אסורה בתבואה, ובזרעוני גינה ובפשתן?

בתבואה - רובע הקב. בזרעוני גנה - $1/24$ מקב וחצי. ובפשתן: לת"ק - רובע הקב, ולר"ש $3/4$ קב.

יא. מה החידוש בצמחה שקודם יופך ואח"כ יזרע?

אע"פ שצמחו הו"א שהיות והם ניכרים מותר לזרוע קודם - קמ"ל שלא.

יב. האם בזרועה חיטים ונמלך לזרעה שעורים הוא צריך לחרוש הכל, ומדוע?

אינו צריך לחרוש הכל. לת"ק כתלמי הרביעה, ולאבא שאול כדי שלא ישאיר רובע לבית סאה. והטעם: היות דהוה איסור מדרבנן, והוא חרש בשדה, אינו נראה כקיים כלאים.

יג. איזה חידוש נתחדש בנמלך באילנות, ומדוע?

שגומס. והטעם: באילן שגומס פחות מטפח - אינו נראה כמקיים כלאים.

יד. איזה מין אסור לזרוע אפילו לאחר הפיכה, ומדוע?

קנבוס ולוף - משום שיכולים לצמוח עד שלש שנים, לכן אסור.

טו. כמה דין הרחקה מדרבנן בין שורה לשורה?

ב' על ב' אמות, והשאר כל שהוא.

טז. אלו האופנים שמותר לסמוך לשדה חבירו לכ"ע ובאיזה חולקים ומדוע?

1. ראש תור - משום שנראה בסוף שדהו, 2. בשלו סמוך לחברו - משום שהרואה יחשוב שזה של חברו.
3. כשהעולים נוטים זה לצד זה, וזה לצד זה. 4. בקרחת אליבא דר' מאיר. 5. באילן שמיסך על הארץ.
6. בתלם של פשתן: לחכמים בצד, ולר"י אפי' באמצע, 7. ובחרדל ובחריע לשדה ירקות.

יז. כמה דין הרחקה במרובע בבית סאה?

לר"מ כל שהוא, ולחכמים כמעט בית רובע.

יח. כמה דין הרחקה בין שדה לשדה? [בכל האופנים]

תבואה בתבואה - בית רובע. ירק בירק - ששה טפחים. תבואה בירק - בית רובע. ירק בתבואה - לת"ק בית רובע, ולר"א ששה טפחים.

יט. כמה מותר לזרוע על גבול ערוגה, ואיזה דבר אסור, ומתי אסור לזרוע על הגבול?

שלשה על כל גבול. וראש הלפת אסור משום שמתפשט וממלאהו. וגבול שנתמעט מטפח - אסור להתחיל.

כ. האם מותר לזרוע בערוגה חמשה מיני זרעים, ומדוע?

אסור. והטעם: שדרכן לזרוע שדות גדולים מיחזי ככלאים.

כא. כמה דין הרחקה בין שורה לשדה?

לר' ישמעאל רוחב תלם - דהיינו ששה טפחים על פני כל אורך השדה. ולר' עקיבא ששה על ששה טפחים. ולר' יהודה ששה טפחים אורך ברוחב פרסה - דהיינו טפח.

כב. מדוע בשורה של קישואים ושורה של דלועים וכ' אסור אפי' במרחק של תלם?

כיון שעליהם מתפשטים ומתערבים זה בזה, ובשורה אחת נראים כזרועים יחד ומיחזי ככלאים.

כג. כמה צריכים להרחיק בשדה בצלים משני שורות דלועים ובין הבצלים לדלעת?

1. לר' ישמעאל - י"ב אמה וה"ה לחכמים, ולר"ע - י' אמה. 2. לר"י - ב' אמות, ולר"ע ולחכמים - אמה אחת.

כד. כמה צריך להרחיק שורה של דלועים משדה תבואה?

לת"ק ששה טפחים (ואם הגדילה ועקור מלפניה) ולר' יוסי ארבע אמות.

כה. איזה שני חומרות מצינו בדלעת יותר מן הגפן?

1. לכ"ע - לגפן יחידית נותנין ששה טפחים, ולדלעת יחידית לת"ק בית רובע. לר"מ בשם ר' ישמעל שליש בית סאה ולר"י בן החוטף אפרתי משום ר"י שליש בית כור. 2. בשורה של דלועים לר' יוסי ארבע אמות. בשורה של חמש גפנים ששה טפחים (לדעת ב"ה בפ"ד).